

Klima i regnskapet – IFRS, norsk praksis og Finanstilsynets observasjoner

Klimarelaterte forhold i og utenfor regnskapet er høyt på agendaen for både brukere og regulerende myndigheter. I desember 2022 publiserte Finanstilsynet en rapport om norske selskapers klimarapporteringspraksis som gir konkrete og viktige innspill til relevant rapportering.

Dr. oecon. og statsautorisert revisor
Steinar S. Kvifte
Partner EY

Bakgrunn

Investormiljøer jobber aktivt med å bidra til nullutslippsøkonomi innen 2050 og etterlyser god selskapsrapportering om klimarelaterte forhold. IASB annonserte i agendakonsultasjonen i 2022 et klimarisikoprojekt. ESMA og Finanstilsynet kunngjorde i oktober og november 2022 at klimarelaterte forhold representerer et av de prioriterte områdene for deres kontroll av 2022-årsrapporter. Særlig det første og det siste er relevant for 2022- og 2023-rapporteringen, mens IASBs initiativ kan bidra til bedre rapportering på sikt.

15. desember 2022 publiserte Finanstilsynet rapporten «Informasjon om klimarelaterte forhold i årsrapportene». Denne er basert på et tematisert syn der elleve foretak notert på Oslo Børs innenfor bransjene energi, industri, materialer, konsumvarer og eiendom inngikk. Tilsynet ble gjort med utgangspunkt i disse selskapenes årsrapporter for 2021 og tok opp klimainformasjon

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklingstrekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering. En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av dr. oecon., statsautorisert revisor og nordisk IFRS-leder Steinar S. Kvifte.

Kvifte er styremedlem i Norske Finansanalytikeres Forening (NFF) og Norsk RegnskapsStiftelse (NRS).

Innholdet i denne spalten representerer Kviftes egne betraktninger.

1) utenfor regnskapet, 2) i regnskapet og 3) revisors arbeid knyttet til klimarelaterte forhold i årsrapporten. I det følgende er det kun 2), altså klimainformasjon i regnskapet, som omtales.

IFRS

IFRS har ingen særregler som omhandler klimarisiko og andre klimarelaterte forhold spesielt. Det er likefullt en rekke bestemmelser i IFRS som er aktuelle når en skal vurdere om klimarelaterte forhold er relevante for finansiell rapportering. I november

2020 utga IASB et dokument for opplæringsformål som oppsummerte aktuelle standarder og bestemmelser, herunder:

- IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap* – gjennomgripende krav om å opplyse om beslutningsnyttig informasjon, krav til opplysninger om estimatusikkerhet og skjønnsutøvelse og informasjon om fortsatt drift.
- IAS 2 *Beholdninger* – klimarelaterte forhold kan påvirke realisasjonsverdier.
- IAS 12 *Inntektsskatt* – klimarelaterte forhold kan påvirke vurderin-

En nyttig kilde for innspill og veiledning til bedre rapportering

Finanstilsynets temarapport om opplysninger om klimarelaterte forhold i årsrapportene til utvalgte børsnoterte selskaper representerer en nyttig kilde for innspill og veiledning til bedre rapportering for 2022 og senere perioder. Som illustrert over har Tilsynet tatt opp de områder som også andre, herunder IASB, anser som de mest relevante for regnskapsrapporteringen. Tilsynets observasjoner rundt gjeldende praksis, herunder, og kanskje først og fremst, mangelfull praksis, er vel egnet som kilde til læring både for de selskapene som inngikk i Tilsynets utvalg, men også alle andre selskaper. Som EYs praksisundersøkelse med et langt større utvalg illus-

trerer, har trenden de to siste årene (2020 og 2021) vært at det er stadig større fokus på klimarelaterte forholdes implikasjoner for selskapenes finansielle forhold. Det er imidlertid å forvente at 2022-regnskapene i enda større grad kommer til å reflektere selskapenes eksponering for, og ledelsens vurdering av, klimarisiko og andre klimarelaterte forhold. At både ESMA og Finanstilsynet har trukket frem klimarelaterte forhold som et av få prioriterte områder for deres kontrollarbeid i forbindelse med 2022-rapporteringen, er også et viktig signal som selskapene ventelig allerede har tatt innover seg.

Norsk praksis

EY undersøkte omfanget av og innholdet i klimarelatert informasjon i norske børsnoterte selskapers årsregnskap for både 2020 og 2021. Funnene i den siste og mest omfattende av disse to undersøkelsene er gjengitt i artikkelen «Klima i regnskapet» (EY.no). Det fremkom at nesten en tredjedel av selskapene i utvalget (OSEBX, 67 selskaper) ga selskapsspesifikk klimainformasjon i 2021-regnskapet, mens 18 % kun ga informasjon av mer generell karakter. Informasjonen fremkom typisk i notene om skjønnsutøvelse og estimatusikkerhet, nedskrivningsvurderinger og finansiell risiko, og det var, ikke overraskende, selskapene i energisektoren som oftest ga selskapsspesifikk informasjon. Omtrent halvparten av selskapene ga ingen klimainformasjon i regnskapet, men omfanget av klimainformasjon i 2021-regnskapene var imidlertid veldig mye større enn det som var tilfellet i 2020-regnskapene (kun 2 % av selskapene omtalte klimarelaterte forhold i nedskrivningsnoten i 2020-regnskapet).

EYs praksisundersøkelse viste at få selskaper omtalte strandede eiendeler i 2021-regnskapet. Omtalen var typisk generell, mens et par selskaper opplyste at klimarisikoen ikke hadde betydning for estimert utnyttbar levetid eller restverdiestimer.

Både endringer i fysisk klimarisiko og overgangsrisiko er eksempler på mulige nedskrivningsindikatorer. I EYs utvalg var det kun en tiendedel av selskapene som opplyste at klimarisiko var vurdert som en mulig nedskrivningsindikator, og ingen av disse ga mer selskapsspesifikk informasjon om hvorvidt klimarisiko som sådan var utslagsgivende i vurderingen av om det skulle gjennomføres en nedskrivningstest. Det var likevel få selskaper som ga informasjon om klimarisiko i omtalen av sentrale forutsetninger lagt til grunn i estimatet på gjenvinnbart beløp. De fleste av disse ga kun overordnet og generell informasjon, ikke mer konkret informasjon om hvordan klimarisiko hadde påvirket den regnskapsmessige verdsettelsen. Bruk av scenarioanalyser i ned-

gen av realiserbarheten av skattefordeler.

- IAS 16 *Eiendom, anlegg og utstyr* og IAS 38 *Immaterielle eiendeler* – klimarelaterte forhold kan påvirke vurderingen av om tilvirkningsutgifter skal balanseføres som del av anskaffelseskost eller ikke, utnyttbar levetid og restverdiestimer.
- IAS 36 *Verdifall på eiendeler* – klimarelaterte forhold kan representere en nedskrivningsindikator, og kan påvirke estimert gjenvinnbart beløp (gjennom justering av realistiske fremtidige kontantstrømmer og/eller diskonteringsraten).
- IAS 37 *Avsetninger, betingede forpliktelse og betingede eiendeler* – klimareguleringer, eller forventninger om slike, for eksempel i form av maksimumsgrenser for utslipp eller krav til opprydning, kan gi opphav til avsetninger eller betingede forpliktelse, og i noen tilfeller kan kontrakter som opprinnelig var profitable, bli tapsbringende, og i noen situasjoner vil klimatiltak nødvendiggjøre tilpasninger av forretningsmodeller som krever restruktureringer.
- IFRS 9 *Finansielle instrumenter* – klimarelaterte forhold kan påvirke kredittrisiko og evne til å møte

låneforpliktelse, og klassifisering og måling av gjeld fordi långiver innfører avkastningskrav knyttet til klimamål («grønn finansiering»), som også kan påvirke vurderingen av om det er utskillbare innebygde derivater i kontrakten.

- IFRS 13 *Måling av virkelig verdi* – markedsaktørers vektlegging av klimarelaterte forhold kan påvirke virkelig verdi.
- IFRS 17 *Forsikringskontrakter* – klimarelaterte forhold kan for eksempel øke forsikringsaktiviteten og kan også påvirke forutsetningene som innarbeides i vurderingen av forsikringsforpliktelse.
- Noteopplysninger utover det som følger av IAS 1 om de ovennevnte forholdene.

Se denne spalten i nummer 1/2020 for en litt mer utfyllende redegjørelse av IASBs 2020-dokumentet og IASBs dokument «Effects of climate-related matters on financial statements» (IFRS.org) for en fullstendig oversikt.

Det har i etterkant blitt utarbeidet andre veiledninger om det samme, for eksempel har EY utgitt *Applying IFRS – Accounting for Climate Change* (sist oppdatert desember 2022).

skrivningsvurderinger er særlig aktuelt ved stor usikkerhet, som for eksempel i dagens situasjon der ulike scenarioer knyttet til klimatiske endringer og myndigheters reguleringer er aktuelle. EYs praksisundersøkelse viste at bruken av slike scenarioanalyser hadde økt betydelig fra 2020 til 2021, slik at det var nesten én av fem i 2021 som opplyste at scenarioanalyser var brukt.

Finanstilsynets observasjoner

Finanstilsynet fant samme tendens i sitt utvalg (11 selskaper) som EY i sitt

utvalg (OSEBX-selskapene), nemlig at stadig flere selskaper gir informasjon om klimarelaterte forhold i regnskapet. Tilsynet vurderte likevel at enkelte av selskapene i deres utvalg ikke ga klimainformasjon i regnskapet, til tross for stor klimaeksponering, at flere av de øvrige selskapene ga ufullstendig klimainformasjon og at flere selskaper ga utdypende og omfattende klimainformasjon i regnskapet, uten at klimarisikoen implikasjoner for den finansielle informasjonen ble redegjort for.

Øvrige observasjoner er oppsummert i det følgende (for en fyllestgjørende redegjørelse vises det til kilden, nemlig Finanstilsynets temarapport «[Informasjon om klimarelaterte forhold i årsrapportene](https://www.finanstilsynet.no/contentassets/bb3c71bd8f414dc19790cbfe67ecbeb7/informasjon-om-klimarelaterte-forhold-i-arsrapportene)» ([finanstilsynet.no](https://www.finanstilsynet.no)), [Del 2 – klimarelaterte forhold – årsregnskapet](https://www.finanstilsynet.no/contentassets/bb3c71bd8f414dc19790cbfe67ecbeb7/informasjon-om-klimarelaterte-forhold-i-arsrapportene)).¹

¹ <https://www.finanstilsynet.no/contentassets/bb3c71bd8f414dc19790cbfe67ecbeb7/informasjon-om-klimarelaterte-forhold-i-arsrapportene.pdf>

<p>Estimat-usikkerhet (IAS 1)</p>	<p>Fire av elleve selskaper i Tilsynets utvalg anså klimarisiko som en viktig kilde til estimatusikkerhet. Postene som ble nevnt i forbindelse med estimatusikkerheten var varige driftsmidler og immaterielle eiendeler (nedskrivningsvurderinger og levetids-estimer) og fjerningsforpliktelser. Tilsynet vurderer at klimainformasjonen som ble gitt i tilknytning til andre poster ofte var mangelfull, og angir at det er viktig å skille mellom klimainformasjon som gjelder andre relevante forhold enn estimatusikkerhet og klimainformasjon som vedrører estimatusikkerhet.</p> <p>Tilsynet minner om kravene i IAS 1.125 til detaljert informasjon om regnskapspostene som er gjenstand for estimatusikkerhet, herunder postenes balanseførte beløp, og understreker at det i flere tilfeller er uklart om de opplyste balanseførte beløpene gjelder klimarisikokoesponerte poster spesielt, eller en blanding av like poster med ulik klimaeksponering.</p> <p>Veiledningen i IAS 1.129 trekkes også frem. Denne veiledningen nevner informasjon om arten av estimatusikkerhet, sensitivitetsinformasjon, aktuelle utfall, og forklaring av endringer i forutsetninger som er innarbeidet i estimatene, som eksempler.</p>
<p>Skjønnutøvelse og annen relevant informasjon (IAS 1)</p>	<p>Finanstilsynet trekker i sin rapport frem et selskap som opplyste at klimarisiko og andre klimarelaterte forhold ikke hadde vesentlig betydning for selskapets finansielle stilling og resultat. Tilsynet vurderer at denne opplysningen, en såkalt «negativ bekreftelse», kan være «gitt frivillig», eventuelt at informasjonen kan være gitt i tråd med kravet i IAS 1.122 om å opplyse om betydelig skjønnsutøvelse eller kravet i IAS 1.112(c) om å opplyse om forhold som ikke kreves i IFRS for øvrig, men som er relevant for å forstå regnskapet. Det første kan for eksempel være relevant dersom selskapet har utøvd krevende skjønn for å konkludere med at klimaeksponeringen er uvesentlig for regnskapet. IAS 1.112(c) er i prinsippet så vidtrekkende at den kan brukes som forklaring på all regnskapsinformasjon som ikke er eksplisitt påkrevd.</p> <p>Tilsynet minner om at en ved vurdering av om klimaforhold er vesentlig for regnskapet må benytte en lengre tidshorisont enn de neste 12 månedene, at brukeres forventning til selskapets klimaeksponering må hensyntas og at negativ bekreftelse kan representere vesentlig informasjon.</p>
<p>Nedskrivninger (IAS 36)</p>	<p>Seks av de elleve selskapene i utvalget opplyste om klimarelaterte forhold i nedskrivningsvurderingen. Tilsynet vurderer tre av disse selskapenes opplysninger som mangelfulle, hovedsakelig fordi informasjonen var for generell, etter Tilsynets vurdering. For eksempel opplyste et av disse selskapene at klimarelaterte forhold antas å både ha negative og positive effekter i bruksverdberegningen, uten at selskapet ga noe mer informasjon om hvilke deler av virksomheten som forventes å bli påvirket negativt og positivt. Tilsynet påpeker at denne typen informasjon ikke bare er mangelfull fordi brukeren ikke får relevant innsikt i klimapåvirkningen, men også fordi generell informasjonsgiving kan skape usikkerhet for brukerne i forhold til om selskapet faktisk er klimaeksponert, både i form av overgangsrisiko og fysisk risiko.</p> <p>Flere selskaper ga informasjon om hvilke verdsettelsesforutsetninger som reflekterer klimarelaterte forhold, men uten å opplyse om hvordan klimarisikoen har påvirket de økonomiske forutsetningene. Kun to av de seks selskapene opplyste at de hadde anvendt scenarioanalyser for nedskrivningsformål. Tilsynet utfordret de øvrige selskapene under henvisning til IAS 36.30(b) som krever at en bruksverdberegning skal reflektere forventninger om mulige variasjoner i beløp og tidsplan for fremtidige kontantstrømmer, særlig siden det heller ikke fremgikk om disse selskapene hadde innarbeidet variasjonsusikkerheten i diskonteringsrenten.</p> <p>Flere av selskapene ga sensitivitetsanalyser som reflekterte usikkerheten i de ulike nedskrivningsforutsetningene, enkelte av dem konkret i forhold til ulike klimascenarioer. To av selskapene ga ingen sensitivitetsanalyse – noe som Tilsynet reiser spørsmål ved, særlig siden begge hadde oppgitt klimarelaterte forhold som kilde til betydelig estimatusikkerhet.</p> <p>Tilsynet påpeker også at flere av selskapene utenfor regnskapet oppgir at det planlegges investeringer i anlegg og andre eiendeler for å redusere fremtidige utslipp, uten at det gis noe informasjon i regnskapet om hvordan utgående kontantstrømmer til planlagte investeringer er reflektert i nedskrivningsvurderingene.</p> <p>Tilsvarende var det et selskap som opplyste utenfor regnskapet at det anså det som sannsynlig med inntektsbortfall i et segment som en konsekvens av stor klimarisikokoesponering, men som likevel la til grunn en positiv vekstrate i halen av prognoseperioden ved vurdering av goodwill allokert til samme segment.</p>

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler (IAS 16 og IAS 38)	<p>I utvalget var det kun henholdsvis ett og tre selskaper som opplyste at klimarisiko var vurdert ved fastsettelse av utnyttbar levetid på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler. To av disse hadde samtidig opplyst at det var betydelig estimatusikkerhet knyttet til utnyttbar levetid som et resultat av klimarisiko, men uten å gi ytterligere informasjon om usikkerheten, som for eksempel informasjon om de klimarelaterte forutsetningene og sensitiviteter. De øvrige selskapene, de som ikke tok opp klimarisiko som viktig element i vurderingen utnyttbar levetid, hadde alle gitt informasjon utenfor regnskapet som tilsa at de anså klimarelaterte forhold som et viktig område, og flere av dem hadde utenfor regnskapet gitt informasjon som tilsa at utnyttbar levetid kan være påvirket av klimarisiko.</p> <p>Finanstilsynet vurderer at konsistensen mellom informasjonen som gis utenfor og i regnskapet om utnyttbar levetid til dels er mangelfull. Tilsvarende opplyste flere av selskapene i utvalget at de forventet investeringer i ny teknologi for å tilpasse virksomheten til klimautfordringene utenfor regnskapet, men under halvparten av dem oppfylte minimumskravet i IAS 38.126 til å opplyse om kostnadsført FoU i perioden.</p>
Driftsinntekter og segmentrapportering (IFRS 15 og IFRS 8)	<p>IFRS 15.114 stiller krav om inndeling av kundekontraktsinntekter i ulike kategorier. Ingen av selskapene i utvalget gjorde noen form for klimarelatert inndeling av driftsinntekter, som for eksempel inntekter fra lavutslippsaktiviteter adskilt fra inntekter fra andre aktiviteter. Tilsynet minner om at inndeling mellom inntektsstrømmer med ulikt klimaavtrykk kan være nødvendig for en brukers forståelse av et selskaps inntjeningspotensial.</p> <p>Et av selskapene i utvalget hadde imidlertid tilpasset segmentrapporteringen sin slik at aktiviteter med ulik klimarisikoeksponering sammenlignet med selskapets øvrige aktiviteter ble rapportert som et eget segment. Andre selskaper kommuniserte et tilsvarende skille utenfor regnskapet uten at det hadde fått konsekvenser for segmentrapporteringen i regnskapet. Tilsynet reiser i rapporten spørsmål ved om et eller flere av disse selskaperes segmentrapportering er i samsvar med kravene i IFRS 8.</p>
Andre forhold	<p>Finanstilsynet kommenterer i rapporten at selskapene i liten grad omtaler grønn finansiering i regnskapet selv om det er omtalt utenfor regnskapet. Videre fremkommer det at Tilsynet også vurderte andre områder som fortsatt drift-opplysninger (IAS 1), beholdninger (IAS 2), virkelig verdi-måling (IFRS 13), restverdi (IAS 16), avsetninger og betingede forpliktelser (IAS 37) og utsatt skattefordel (IAS 12), uten at utbredte mangler ble identifisert.</p>

De områdene Finanstilsynet har rettet fokus mot i sitt tematisyn og de områdene IASB i sitt 2020-dokument identifiserte som aktuelle i lys av klimarelaterte forhold, er i stor grad sammenfallende. Finanstilsynets fokus på inntekter fra kunder (IFRS 15) og segmentrapportering (IFRS 8), som fremstår som høyst relevante, avviker imidlertid fra IASBs omtale.

Bærekraft og rapporteringskvalitet:

Vekstselskaper versus verdiselskaper

Masteroppgaven jeg skrev sammen med en medstudent har sett på om det er forskjell i rapporteringskvalitet knyttet til ikke-finansiell bærekraftsrapportering hos vekstselskaper notert på norsk børs og verdiselskaper notert på norsk børs. Artikkelen gir en oppsummering av masteroppgaven som ble avlagt ved NTNU Handelshøyskolen våren 2022.

Associate
Ole Kristian Reum
PwC

Artikkelens innhold er knyttet til en masteroppgave. Innholdet i artikkelen står for forfatterens egen regning.

Frem til starten på studien høsten 2021, hadde mange vekstselskaper gått på børs med en høy prising. Det var derfor interessant å undersøke om vekstselskaper benyttet bærekraftsrapportering for å gi et feilaktig inntrykk til sine interessenter som

potensielt kan ha skadet rapporteringens transparens og relevans.

Nytteverdien av bærekraftsrapportering

I en rapport fra Bernow et al. (2019) hevdes det at investorer ønsker bære-

kraftsrapportering som kan vurderes som vesentlig vedrørende selskapers økonomiske resultater. Rapporten stilte dog spørsmål ved nytten av dagens bærekraftsrapporteringspraksis for å ta investeringsbeslutninger og ved å yte rådgivningstjenester. En forklaring kan være mangelen på felles standarder, som krever at man sikrer konsistens i bærekraftsrapporteringen før man kan sammenligne selskapers ytelse på bære-